

ἀδειλίνιστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδειλίν'στους Θεσσ. Μακεδ. ἀδείλ'νιστος Παξ. ἀδείλ'νιστους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δειλινιστός <δειλινίζω.

Ὁ μὴ φαγὼν φαγητὸν κατὰ τὸ δειλινὸν ἔνθ' ἄν.: Δὲν εἶναι καλὸ κάθε βράδυ τὸ παιδί νὰ πέφτῃ ἀδείλ'νιστο Παξ. Κίτ'σις ἀδειλίν'στους κ' ἡρθῆς ἰδῶ Θεσσ. Σήμεριά καθ'σα ἀδειλίν'στους Μακεδ.

ἀδειοκέφαλος ἐπίθ. Ἡπ. (Δρόβιαν. κ. ἁ.) ἀδειο-κέφαλους Ἡπ. (Χουλιαρ. κ. ἁ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄδειος καὶ τοῦ οὐσ. κεφάλι.

1) Ὁ ἔχων κενὸν κεφάλι, ἀνόητος, μωρὸς ἔνθ' ἄν.: Αὐτὸ τοῦ παιδὶ εἶναι ἀδειοκέφαλον Ἡπ. Ξέρ'ς τί ἀδειοκέφαλους εἶνι! Χουλιαρ. 2) Τὸ οὐδ. ἀδειοκέφαλον οὐσ., ἄδειο, ἀνόητο κεφάλι Ἡπ. (Χουλιαρ.): Ἀδειοκέφαλον τ' δαβόλ'!

ἀδειοπούγγης ἐπίθ. Ἡπ. (Δρόβιαν. κ. ἁ.) ἀδειο-πούγγης Ἡπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄδειος καὶ τοῦ οὐσ. πουγγί.

1) Ὁ ἔχων ἄδειο τὸ πουγγί, κενὸν τὸ βαλάντιον Ἡπ. (Δρόβιαν.): Πῆγε ταξίδι αὐτός, ἀλλὰ ἡρθε ἀδειοπούγγης.

2) Ὁ πολυέξοδος, ἄσωτος Ἡπ. (Χουλιαρ.) Συνών. ἀδειοχέρης, ἀνοιχτοχέρης, σκορποχέρης.

ἄδειος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Καπ. (Σινασσ.) Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.) ἄδειε Τσακων. ἄδειος σύνηθ. ἄδειους βόρ. ἰδιώμ. ἄδντζος Κῶς ἄτζος Κάλυμν.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀδείαζω ὑποχωρητικῶς. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ἀκναιάζω - ἀκναιός, ἀραχνιάζω - ἀραχνός. Ἰδ. ΓΧατζιδ. Ἀκαδ. Ἀναγν. 3,164. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ὁ σχολάζων, ἀργός, εὐκαιρος σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ὁφ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἁ.): Εἶσαι ἄδειος νὰ ῥθῆς αὐριο 'ς τὴ δουλειά μου; — Δὲν εἶμαι ἄδειος, κάμμὰ ἄλλη μέρα σύνηθ. Δὲν τὸν ἡῦρε ἄδειο Θράκ. (Καλαμίτσ.) Ἀδειος γυρίζ' Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) || Παροιμ. Ἀδειους ἀνθρώπους παρ'γονιὰ τῆς χώρας (ὁ ἄεργος ἄνθρωπος ἐνίοτε εἶναι χρήσιμος εἰς τοὺς γείτονας ἐκτελῶν διαφόρους παραγγελίας αὐτῶν) Θεσσ. (Καρδίτσ.) Ἀδειους κὶ καθοῦμινους τὰ 'σπαὶ κὶ τὰ 'ραβὶ (ἐπὶ ἀργοσχόλου) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. ἀδειανός 1, *ἀδειασάρις, *ἀδειασερός, ἀδειᾶτος 1, εὐκαιρος. 2) Κενὸς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ.): Καλάθι-σπίτι ἄδειο. Στάμνα ἄδεια κοιν. || Φρ. Τὸν ἔστειλα μὲ τὸ σακκούλλι ἄδειο (τὸν ἀπέπεμψα ἄπρακτον) Ἡπ. Ἡλθε μὲ χέρια ἄδεια (ἀρχ. «κεναῖς χερσίν»). Κεφάλι ἄδειο (ἐπὶ μωροῦ) σύνηθ. Ἀδεια λόγια (ἀνόητα, κοῦφα) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) (πβ. συνών. φρ. λόγια τῆς καράβανας). Ἀδειο τὸ 'πάνω πάτωμα (ἐπὶ ἀνοήτου) ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,297. || Παροιμ. Κάλλιο ἄδειο τὸ μαντρί, πέρι χίλιοι λύκοι μέσα (προτιμότερον νὰ μὴ ἔχῃ τις κτήματα, ἢ διὰ τὴν συντήρησιν αὐτῶν εἶναι ἡναγκασμένος νὰ περιπλακῇ εἰς ἔριδας καὶ νὰ ὑφίσταται μυριάς ταλαιπωρίας) Ἀθῆν. Μ' ἄδεια χέρια πάει 'ς τὸ μοναστήρι ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 150,1. Ἀδεις κανάτις, πουρδὲς γιμᾶτις (ἐπὶ φλυάρων) Μακεδ. (Βέρρ.) Ἀρχοντιὰ κ' οἱ λάμπες ἄδεις (ἐπὶ τῶν ὑψηλοφρονούντων, ἀλλὰ στερουμένων καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἀρτου) Ἡπ. Ἀδεια κοιλὰ τραούδια 'ἐν ἡξέρει (ὁ πεινασμένος δὲν ἡμπορεῖ νὰ εὐθυμῇ) Κάρπ. Γνωμ. Ὁ φτωχὸς ἄνθρωπος καὶ τ' ἄδειο σακκὶ δὲν ἔχουν ὑπόληψι Πελοπν. (Μάν.) Συνών. ἀγέμωτος, ἀδειανός 2, ἀδειᾶτος 2, εὐκαιρος.

ἀδειοσύνη ἡ, Θράκ. Μῆλ. Νάξ. Ρόδ. κ. ἁ. ἀδειοσύν' Θράκ. (Σαρεκκλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄδειος.

Σχολή, εὐκαιρία ἔνθ' ἄν.: Τὴν ἀδειοσύνη σῶχω νὰ κάθωμαι νὰ σοῦ κουβεδιάζω! Νάξ. Ἐχεις ἀδειοσύνη νὰ μοῦ κάνης κᾶνα σουφρᾶ; Ρόδ. Δὲν ἔχω ἀδειοσύνη γιὰ νὰ τὰ ποῦμε καλὰ Μῆλ. Θαρεῖ π' ἔχω τὴν ἀδειοσύνη 'ς Θράκ. Τὴν Κυριακὴ θὰ 'χωμε ἀδειοσύν' Σαρεκκλ. Συνών. ἄδεια 3, ἀδειανάδα 1, ἄδειασι 1, ἀδειασιὰ 1, ἀδειότη.

ἀδειότη ἡ, ἀμάρτ. ἀδειότ' Θράκ. (Αἰν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄδειος.

Ἀδειοσύνη, ὁ ἰδ.

ἀδειοχέρης ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδειοχέρ'ς Ἡπ. (Χουλιαρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄδειος καὶ τοῦ οὐσ. χέρι.

Ὁ πολυέξοδος, ἄσωτος. Συνών. ἀδειοπούγγης 2, ἀνοιχτοχέρης, σκορποχέρης.

ἀδείπνητος ἐπίθ. Αἰγιν. Ἀνδρ. Ἡπ. Κρήτ. Κύπρ. Παξ. Πελοπν. (Λακων. κ. ἁ.) Σῦρ. Χίος κ. ἁ. ἀδείπνητε Τσακων. ἀδείπνιστος Κρήτ. ἀδείπνιστους Μακεδ. ἀδείπνιγους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δειπνητός <δειπνῶ. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ. Τὸ ἀδείπνιστος ἔκ τοῦ *δειπνιστός <δειπνίζω.

Ὁ μὴ δειπνήσας ἔνθ' ἄν.: Τὸ παιδί ἐκοιμήθηκεν ἀδείπνητο Κρήτ. Ἐψὲς ἔπεσε ἀδείπνητος ὁ καημένος! Παξ. Ῥεῖο, πέρασι ἡ ὥρα πολὺν κ' εἶσι ἀδείπνιγους ἀκόμα; Αἰτωλ. Ἐκιοῦβα ἀδείπνητε (ἐκιοῦβα = ἐκοιμήθη) Τσακων. || Γνωμ. Ὁποῦ φοβᾶται τὸ Θεὸ ἀδείπνητος δὲ μένει Σῦρ. Χίος κ. ἁ. Ὁποῖος ἔχει πολλὰ ἀφεντικά ἀδείπνητος πομένει Χίος Ποῖος καρτερεῖ 'ς τὴ γειτονιὰ ἀδείπνητος κοιμᾶται Αἰγιν. Συνών. ἀδειπνος 1.

ἀδειπνος ἐπίθ. Ἡπ. Κεφαλλ. Λευκ. κ. ἁ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄδειπνος.

1) Ἐνεργ. ὁ μὴ δειπνήσας, ὁ ἄνευ ἐσπερινοῦ φαγητοῦ Ἡπ. Κεφαλλ. Λευκ. κ. ἁ.: Ἐψὲς ἐπέσαμε ἀδειπνοὶ Κεφαλλ. Συνών. ἀδείπνητος. 2) Παθ. ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ληφθῇ ὡς δεῖπνον Ἡπ.: Ἀσμ.

Δειπνῶ μπαρούτι ἄδειπνο, μολύβια γιοματίζω Ἡπ.

ἀδεκαρία ἡ, πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀδέκαρος.

Ἡ παντελὴς ἔλλειψις χρημάτων: Ἐχω μὲ ἀδεκαρία ποῦ δὲν ξέρω τί θὰ γίνω! Συνών. ἀπενταρία.

ἀδέκαρος ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. δεκάρα.

Ὁ μὴ ἔχων δεκάρα, ὁ στερούμενος χρημάτων, ἐνδεὴς σύνηθ.: Ἐμεινα ἀδέκαρος σήμερα σύνηθ. Ἀπὸ ἀδέκαρος ἔγινε μὲ τὴν τοκογλυφία... πλούσιος Ἡμερολ. Μεγάλ. Ἑλλάδ. 1926 σ. 464. Συνών. ἀπένταρος.

ἀδεκάτιστος ἐπίθ. Κύπρ. Νάξ. Σῦρος κ. ἁ. ἀδικάτ'στους Ἱμβρ. Σάμ. ἀδικάτ'γους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *δεκατιστός <δεκατίζω.

